

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра менеджменту

Затверджено

Проректор в науково-педагогічній
і навчальній роботі та рекрутації,
проф. Гаврилюк С. В.

[Signature]
21 вересня 2016 р.

МЕНЕДЖМЕНТ ПРОДУКТИВНОСТІ

РОБОЧА ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни

підготовки магістра
спеціальності 8.03060104 «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»

Луцьк – 2016

Робоча програма навчальної дисципліни «Менеджмент продуктивності» для студентів галузі знань 0306 «Менеджмент та адміністрування» спеціальності 8.03060104 «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності».

01.09. 2016 р. – 13 с.

Розробник: Черчик Л.М., д.е.н., професор

Рецензент: Ліпич Л.Г., д.е.н., професор

Робоча програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри менеджменту

протокол № 1 від 06.09. 2016 р.

Завідувач кафедри: Черчик Л.М.

Робоча програма навчальної дисципліни

хвалена науково-методичною комісією факультету економіки та управління

протокол № від 2016 р.

Слова науково-методичної комісії факультету (інституту)

 Бегун С.І.

Програма навчальної дисципліни

хвалена науково-методичною радою університету

протокол № 1 від 21.09. 2016 р.

Вступ

Робоча програма навчальної дисципліни «Менеджмент продуктивності», складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки «Магістр» спеціальності 8.03060104 «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»

Предметом вивчення дисципліни є система принципів та методів розробки та реалізації управлінських рішень, пов'язаних з обґрунтуванням заходів щодо управління продуктивністю підприємств в умовах ЗЕД.

Міждисциплінарні зв'язки. Різноманітні проблеми трудової діяльності людей стали об'єктом дослідження багатьох навчальних дисциплін. Основні з яких – «Управління персоналом», «Менеджмент», «Стратегічне управління», «Адміністративний менеджмент», «Теорія організації», «Економіка підприємства».

1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		Заочна форма навчання
Кількість кредитів 4	0306 «Менеджмент та адміністрування»	вибіркова
Загальна кількість годин 120	8.03060104 «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»	Рік підготовки: 2 (6).
		Семестр: 3 (11).
		Лекції: 14 год.
		Практичні (семінари): 12 год.
		Консультації: 14 год.
	магістр	Самостійна робота: 80 год.
		Форма контролю: залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Мета викладання навчальної дисципліни «Менеджмент продуктивності» – надати майбутнім фахівцям ґрунтовних знань у галузі управління продуктивністю та практичних навичок з аналізу рівня продуктивності та управління економічними ресурсами на всіх рівнях економіки з погляду максимізації результатів і мінімізації сукупних витрат в процесі виробництва продукції і надання послуг.

2.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- вивчення сутності, чинників продуктивності та методів її вимірювання з урахуванням світового досвіду;
- надання всебічних знань з проблем управління продуктивністю в усіх ланках мікро- і макроекономіки;
- формування вмінь і навичок аналізу рівня продуктивності на підприємствах та проектування заходів щодо її планомірного підвищення;
- формування навичок самостійного виконання різних завдань в організаційно-економічній діяльності;
- сприяння розвитку здібностей студентів до дослідницької діяльності.

2.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- теоретичні та методологічні основи менеджменту продуктивності;

- зовнішні і внутрішні чинники продуктивності;
- методичні підходи до вимірювання продуктивності у вітчизняній і зарубіжній практиці;
- принципи, засоби і механізми менеджменту продуктивності в короткостроковому і довгостроковому періодах;

вміги:

- здійснювати вимірювання продуктивності (сукупної і часткової) по кожній ланці економіки;
- здійснювати аналіз рівнів продуктивності в розрізі чинників, які на неї впливають;
- здійснювати міжфірмове порівняння показників продуктивності та розробляти заходи і плани з підвищення продуктивності;
- розробляти і реалізовувати поточні та перспективні програми підвищення продуктивності в організаціях та їх структурних підрозділах.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин / 4 кредити ECTS.

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Предмет, методи, зміст та завдання дисципліни «Менеджмент продуктивності». Поняття продуктивність та продуктивність праці.

Предмет вивчення, зміст, метод та основні завдання дисципліни «Менеджмент продуктивності». Зв'язок менеджменту продуктивності з іншими науками. Базові поняття, пов'язані з продуктивністю. Поняття планування, прогнозування, аналізу, контролю і підвищення продуктивності праці. Методи досліджень в менеджменті продуктивності. Поняття і визначення продуктивності і продуктивності праці. Взаємозв'язок цих категорій. Система факторів виробництва, яка визначає і забезпечує зростання продуктивності суспільної праці. Економічна сутність підвищення продуктивності праці. Продуктивність на макро-, мезо- та мікрорівнях управління.

Тема 2. Стратегічні цілі суспільства і продуктивність. Ринкова система і продуктивність.

Поняття: визначення стратегічних цілей суспільства. Роль продуктивності в їх досягненні. Підвищення ефективності виробництва як основа економічного прогресу. Диференціація цілей суспільства за складовими економічного зростання та економічної диференціації.

Соціальні цілі суспільства та їх диференціація за складовими недопущення бідності та досягнення соціальної забезпеченості. Демографічні цілі суспільства та їх роль у формуванні ринкової системи. Екологічні цілі суспільства та їх взаємозв'язок з продуктивністю. Два шляхи економічного зростання: екстенсивний та інтенсивний. Найважливіші фактори економічного зростання, їх взаємозв'язок і взаємодія.

Попит на найрухоміший фактор економічної системи – робочу силу. Формування і задоволення попиту на робочу силу в умовах ринкової системи господарювання. Вплив факторів «попиту» і «пропозиції» на продуктивність праці. Продуктивність праці та її зв'язок з торгівельним балансом країни. Взаємозв'язок продуктивності праці зі складовими державної економічної політики і регулювання (антимонопольною політикою, державним регулюванням, податковою системою, конкуренцією, грошовою системою, соціальним партнерством, ціноутворенням, підвищенням добробуту населення тощо).

Тема 3. Класифікація внутрішніх чинників продуктивності.

Поняття чинників продуктивності. Мікрорівневі чинники продуктивності (внутрішні) на рівні підприємств (організацій). «Тверді» та «м'які» мікрорівневі чинники продуктивності. Модель мікрорівневих чинників продуктивності. Інтеграційні чинники продуктивності.

Матеріально-технічні («тверді») чинники продуктивності (вироби, матеріальні ресурси, основні фонди та виробничі потужності, технології, інвестиції). Соціально-організаційні («м'які») чинники продуктивності (персонал, нематеріальні ресурси та активи, система управління, організація праці, організація виробництва). Інтеграційні чинники продуктивності (інновації, організаційний менеджмент, економічна безпека підприємства, реструктуризація та санація організації).

Тема 4. Класифікація зовнішніх чинників продуктивності.

Поняття і суть макрорівневих (зовнішніх) чинників продуктивності, їх вплив на динаміку продуктивності. Необхідність і мета управління макрорівневими чинниками продуктивності. Три групи макрорівневих чинників продуктивності: життєвий простір країни; структурні зміни в економіці; інфраструктура та урядова політика. Поняття і складові життєвого простору країни. Чинники життєвого простору: населення, територія, екологія, земля і клімат, природні багатства та природні ресурси. Структурні зміни в економіці. Структурні зміни в зайнятості та структурні зміни ВВП. Урядова політика та її об'єкти. Регулювальні та стимулювальні заходи на макро- і мікрорівнях. Основні чинники урядової політики.

Зовнішні чинники продуктивності: інституційні механізми; інфраструктура; внутрішній ринок споживчих товарів і послуг; фінансова політика; державний бюджет; бюджетний дефіцит і державний борг; кредитно-грошова політика; соціальна політика; національна безпека держави.

Тема 5. Характеристика основних видів витрат.

Підприємство як основна ланка управління продуктивністю. Економічні ресурси, що призводять до утворення відповідних витрат. Дві великі групи витрат: інвестиції та поточні (операційні) витрати. Поточні витрати та їх поділ на циклічні та безперервні циклічні витрати. Безперервні витрати та їх зв'язок з оплатою праці вищого управлінського персоналу, утриманням основних виробничих фондів тощо. Загальні (сукупні) витрати на одиницю продукції. Класифікація витрат.

Кошторис виробництва та собівартість продукції. Елементний склад витрат. Зниження собівартості продукції та її вплив на підвищення продуктивності. Динаміка продуктивності та результативність виробництва. Зв'язок результативності з ефективністю виробництва.

Система управління витратами і її складові елементи. Місце витрат і центри відповідальності. Калькулювання собівартості продукції та його роль в управлінні витратами.

Тема 6. Взаємозв'язок витрат і продуктивності в короткостроковому і довгостроковому періодах.

Проблема економії і примноження багатств, що проявляється в зростанні продуктивності. Закони безмежності і постійного зростання потреб та обмеженості економічних ресурсів. Базові фактори зростання продуктивності: матеріальні потреби, економічні потреби та ін. Класифікація економічних ресурсів (категорії та трактування ресурсів).

Економічні витрати та зміни продуктивності в короткостроковому періоді. Виробничі можливості зростання продуктивності. Розуміння економістами сутності витрат. Проблема вибору певних ресурсів і проблема альтернативних витрат, їх взаємозв'язок. Крива виробничих можливостей. Закон зростаючих витрат. Оптимізація структури виробництва. Зовнішні та внутрішні витрати фірми. Економічний і бухгалтерський прибуток. Чинник часу, котрий лежить в основі дослідження витрат фірми в різні періоди її діяльності. Короткостроковий та довгостроковий періоди діяльності підприємства.

Закон спадної віддачі, або закон спадної продуктивності, його дія в різних галузях економіки. Графічне трактування закону спадної продуктивності. Графік граничної та середньої продуктивності. Постійні, змінні та загальні витрати фірми, їх графічне відображення. Середні витрати, або витрати в розрахунку на одиницю продукції. Криві середніх витрат (середніх змінних, середніх постійних і середніх загальних). Граничні витрати. Залежність граничних витрат від середніх загальних та середніх змінних витрат. Переміщення кривих витрат. Граничні витрати та гранична продуктивність. Взаємозв'язок між кривими продуктивності та витрат. Віддача витрат у довгостроковому періоді. Крива довгострокових середніх витрат за різних розмірів підприємства. Крива довгострокових середніх витрат – крива вибору, або планова крива фірми. Позитивний та негативний вплив масштабів виробництва на рівень продуктивності. Позитивний ефект масштабу та його прояви (спеціалізація праці, спеціалізація управління, ефективне використання капіталу, виробництво побічних продуктів). Постійна віддача від зростання масштабів виробництва. Мінімальний розмір виробництва та продуктивність. Природна монополія.

Тема 7. Менеджмент продуктивності в короткостроковому і довгостроковому періодах. Фактори і резерви підвищення продуктивності праці.

Менеджмент продуктивності в короткостроковому і довгостроковому періодах.

Коротко- і довгостроковий періоди та аналіз факторів і резервів продуктивності праці. Поняття і класифікація резервів підвищення продуктивності.

Фактори зростання продуктивності праці, їх особливості на сучасному етапі. Резерви підвищення продуктивності за умов нестабільної ринкової економіки. Рівень освіти як показник продуктивності праці. Аналіз, контроль і підвищення продуктивності праці. Прогнозування продуктивності праці. Вплив структурних зрушень на продуктивність праці. Підвищення технічного рівня виробництва. Вплив галузевих факторів.

Обґрунтування підвищення продуктивності суспільної праці методом ланцюгових підстановок. Прогнозування продуктивності праці з використанням методу міжгалузевого балансу праці. Прогнозування продуктивності праці зіставленням витрат живої та уречевленої праці. Програми підвищення та управління продуктивністю. Планування чисельності працівників. Планування чисельності та складу робітників. Планування чисельності інших категорій промислово-виробничого персоналу. Розрахунок додаткової потреби у працівниках і спеціалістах. Методика розрахунку чисельності окремих категорій працівників. Досвід зарубіжних країн в оцінюванні та управлінні продуктивністю праці. Продуктивність праці управлінського персоналу. Техніка номінальної групи.

Тема 8. Вимірювання обсягів виробництва та продуктивності.

Соціально-економічне значення та проблеми вимірювання продуктивності. Вимірювання продуктивності як шлях до оптимального управління економікою в її макро- і мікрорівневих ланках. Система вимірювання продуктивності як пріоритетний напрям управлінської діяльності. Технічні проблеми вимірювання продуктивності. Необхідність врахування динаміки якості товарів і послуг при вимірюванні продуктивності, соціально-економічних та техніко-технологічних змін. Заходи, які необхідно здійснювати, щоб домогтися достовірного вимірювання продуктивності.

Запровадження методів вимірювання продуктивності. Етапи прийняття рішення про вибір методів вимірювання продуктивності. Чинники, які впливають на вибір способів (методів) вимірювання продуктивності. Організаційні проблеми вимірювання продуктивності. Підготовка персоналу в психологічному і мотиваційному планах до запровадження в практику системи вимірювання продуктивності. Залучення робітників і менеджерів до процесу вимірювання продуктивності з використанням їхнього творчого потенціалу. Роз'яснювальна робота в колективі. Вимірювання сукупної та часткової продуктивності в різних ланках економіки. Загальний підхід до вимірювання продуктивності. Вимірювання продуктивності на макрорівні. Макропоказники: валовий національний продукт (ВНП), валовий внутрішній продукт (ВВП), національний дохід (НД), їх економічний зміст та визначення. Визначення рівня національної продуктивності. Показники, які її визначають. Часткові показники національної продуктивності. Поелементна продуктивність на макрорівні (продуктивність споживчих товарів і послуг (соціальна продуктивність); потенційна продуктивність інвестиційних товарів; продуктивність державних закупівель товарів і послуг; продуктивність експорту; продуктивність імпорту). Вимірювання продуктивності на підприємствах та в їх виробничих підрозділах. Практичні підходи до вимірювання продуктивності на підприємствах.

Вимірювання продуктивності з врахуванням якісних параметрів продукції. Якісні параметри виробів: техніко-економічні, соціальні, екологічні. Розрахунок темпів зростання продуктивності індексним методом за всіма якісними параметрами виробу. Індекс довговічності виробу та корекція з його допомогою індексів решти його параметрів якості.

Тема 9. Менеджмент продуктивності на мікрорівні.

Управління продуктивністю матеріально-технічних чинників. Управління продуктивністю виробів. Маркетинговий аналіз масштабів ринків збуту. Визначення місткості ринку, частки ринку, цільових сегментів. Менеджмент конкурентоспроможності виробів (підвищення якісних параметрів, «корисної вартості» виробів, цінності продукту). Менеджмент продуктивності матеріальних ресурсів. Техніко-економічне нормування витрат матеріальних ресурсів. Поняття напруженості норм витрат матеріалів. Коефіцієнти використання матеріалу. Матеріаломісткість і матеріаловіддача, їх зв'язок з динамікою продуктивності. Поняття комплексної переробки сировини. Менеджмент продуктивності основних фондів і виробничих потужностей.

Показники технічного стану і руху основних фондів (коефіцієнти спрацювання, придатності, оновлення, приросту, вибуття тощо). Показники ефективності використання основних фондів (фондовіддача, фондомісткість, коефіцієнти екстенсивного та інтенсивного завантаження, змінності роботи обладнання, коефіцієнт використання виробничої потужності, приросту виробничої потужності тощо). Управління продуктивністю інформаційних та виробничих технологій. Вивчення новизни виробничих технологій. Визначення ступеня технічної оснащеності праці. Механізація та автоматизація виробництва як один з провідних чинників підвищення продуктивності. Показники, що відображають рівень механізації та автоматизації виробництва, їх розрахунок.

Тема 10. Менеджмент продуктивності на макрорівні.

Шляхи оптимального формування та використання складових життєвого простору країни.

Населення країни як вихідна основа зростання національної продуктивності. Параметри демографічного розвитку в Україні, які визначають сучасний стан демографічної ситуації. Продуктивність території та її вплив на зростання національної продуктивності. Екологічність довкілля як чинник продуктивності. Продуктивність землі. Продуктивність природних багатств і природних ресурсів. Управління структурними змінами в економіці. Структурні зміни в ВВП. Експортно-імпортна структура ВВП. Інвестиційні структурні зміни.

Оптимізація соціально-економічної політики уряду. Основні напрями діяльності інституційних механізмів (дослідних і навчальних центрів, інститутів, асоціацій тощо).

Напрямки підвищення продуктивності інфраструктури економіки. Основні напрями формування високопродуктивного внутрішнього ринку споживчих товарів та послуг.

Напрями здійснення оптимальної фіскальної політики. Державний бюджет як засіб регулювання економіки. Бюджетний дефіцит і державний борг як чинники економічного зростання й підвищення продуктивності. Управління кредитно-грошовою системою. Соціальна політика. Національна безпека держави, напрями її здійснення.

4. Структура навчальної дисципліни

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лек.	Практ. (Семін.)	Конс.	Сам. роб.
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Предмет, методи, зміст та завдання дисципліни «Менеджмент продуктивності». Поняття продуктивності та продуктивності праці.	12	1	1	1	9
Тема 2. Стратегічні цілі суспільства і продуктивність. Ринкова система і продуктивність.	12	1	1	1	9
Тема 3. Класифікація внутрішніх чинників продуктивності.	12	1	1	1	9
Тема 4. Класифікація зовнішніх чинників продуктивності.	12	1	1	1	9
Тема 5. Характеристика основних видів витрат.	12	1	1	1	9
Тема 6. Взаємозв'язок витрат і продуктивності в короткостроковому і довгостроковому періодах.	12	1	1	1	9
Тема 7. Менеджмент продуктивності в короткостроковому і довгостроковому періодах. Фактори і резерви підвищення продуктивності праці.	12	2	1	2	7
Тема 8. Вимірювання обсягів виробництва та продуктивності.	12	2	1	2	7
Тема 9. Менеджмент продуктивності на мікрорівні.	12	2	2	2	6
Тема 10. Менеджмент продуктивності на макрорівні.	12	2	2	2	6
Всього	120	14	12	14	80

5. Теми практичних (семінарських) занять

Таблиця 3

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	2	3
1	<p>Заняття 1. Предмет, методи, зміст та завдання дисципліни «Менеджмент продуктивності». Поняття продуктивність та продуктивність праці</p> <p><u>Опитування:</u> поняття і визначення продуктивності і продуктивності праці; система факторів виробництва, яка визначає і забезпечує зростання продуктивності суспільної праці; економічна сутність підвищення продуктивності праці.</p>	1
2	<p>Заняття 1. Стратегічні цілі суспільства і продуктивність. Ринкова система і продуктивність</p> <p>1. <u>Опитування:</u> підвищення ефективності виробництва як основа економічного прогресу; диференціація цілей суспільства за складовими економічного зростання; вплив факторів попиту і пропозиції на продуктивність.</p> <p><u>Розв'язування задач:</u> аналіз динаміки продуктивності і реального ВВП у розрахунку на душу населення; виявлення динаміки продуктивності праці і споживання найцінніших продуктів харчування в Україні.</p>	1
3	<p>Заняття 2. Класифікація внутрішніх чинників продуктивності</p> <p>1. <u>Опитування:</u> модель мікрорівневих чинників продуктивності; мікрорівневі чинники продуктивності на рівні підприємств; складові економічної безпеки підприємства.</p> <p><u>Розв'язування задач:</u> розрахунок виробничої потужності; розрахунок показників продуктивності основних фондів підприємства.</p>	1
4	<p>Заняття 2. Класифікація зовнішніх чинників продуктивності</p> <p>1. <u>Опитування:</u> поняття і суть макрорівневих чинників продуктивності; необхідність і мета управління макрорівневими чинниками продуктивності; складові життєвого простору країни.</p> <p>2. <u>Самостійна робота:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - аналіз структурних змін в економіці (зміни в зайнятості і чисельності населення). 	1
5	<p>Заняття 3. Характеристика основних видів витрат</p> <p>1. <u>Опитування:</u> загальні витрати і витрати на одиницю продукції; - елементний склад витрат; зниження собівартості продукції та її вплив на підвищення продуктивності.</p> <p>2. <u>Розв'язування задач:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - аналіз елементного складу витрат підприємства та кошторису виробництва; - розрахунок критичного обсягу виробництва продукції та його графічний аналіз. 	1
6	<p>Заняття 3. Взаємозв'язок витрат і продуктивності в короткостроковому і довгостроковому періодах</p> <p>1. <u>Опитування:</u> закони безмежності і постійного зростання потреб та обмеженості економічних ресурсів; класифікація економічних ресурсів за різними підходами; закон спадної віддачі (продуктивності), його дія в різних галузях економіки.</p> <p>2. <u>Розв'язування задач:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - аналіз динаміки загальних і середніх витрат фірми в короткостроковому періоді; - визначення оптимального розміру підприємства. 	1

1	2	3
7	<p>Заняття 4. Менеджмент продуктивності в короткостроковому і довгостроковому періодах. Фактори і резерви підвищення продуктивності праці</p> <p><u>1. Опитування:</u> поняття і класифікація резервів підвищення продуктивності; аналіз, контроль і підвищення продуктивності праці; досвід зарубіжних країн в оцінюванні та управлінні продуктивністю праці.</p> <p><u>2. Розв'язування задач:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - обґрунтування підвищення продуктивності праці методом ланцюгових станок; - розрахунок потреби у робітниках і спеціалістах на підприємстві 	1
8	<p>Заняття 4. Вимірювання обсягів виробництва та продуктивності</p> <p><u>1. Опитування:</u> вимірювання продуктивності як шлях до оптимального управління економікою в її макро- і мікрорівневих ланках; психологічна і мотиваційна підготовка персоналу до запровадження в практику системи вимірювання продуктивності; загальний підхід до вимірювання продуктивності.</p> <p><u>2. Розв'язування задач:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - розрахунок темпів зростання продуктивності індексним методом. 	1
9	<p>Заняття 5. Менеджмент продуктивності на мікрорівні</p> <p><u>1. Опитування:</u> менеджмент продуктивності основних фондів і виробничих потужностей; оцінювання та основні напрями підвищення продуктивності капітальних вкладень;</p> <p><u>2. Розв'язування задач:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - розрахунок абсолютної та порівняльної ефективності капіталовкладень; - розрахунок показників рівня механізації та автоматизації праці. 	2
10	<p>Заняття 6. Менеджмент продуктивності на макрорівні</p> <p><u>1. Опитування:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - населення країни як вихідна основа зростання національної продуктивності; - напрями підвищення продуктивності інфраструктури економіки. <p><u>2. Контрольна робота:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - теоретичне питання і задача за варіантами (на картках). 	2
	<i>Всього</i>	12

6. Консультації

Таблиця 4

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	2	3
1	Предмет, методи, зміст та завдання дисципліни «Менеджмент продуктивності».	1
	- поняття продуктивність та продуктивність праці.	
2	Стратегічні цілі суспільства і продуктивність. Ринкова система і продуктивність	1
	- екстенсивний та інтенсивний шляхи економічного зростання.	
3	Класифікація внутрішніх чинників продуктивності	1
	- реструктуризація та санація підприємств.	
4	Класифікація зовнішніх чинників продуктивності	1
	- зовнішні чинники продуктивності.	
5	Характеристика основних видів витрат	1
	- місця витрат і центри відповідальності.	
6	Взаємозв'язок витрат і продуктивності в короткостроковому і довгостроковому періодах.	1
	- організаційні проблеми вимірювання продуктивності	

1	2	3
7	Менеджмент продуктивності в короткостроковому і довгостроковому періодах. Фактори і резерви підвищення продуктивності праці - обґрунтування підвищення продуктивності суспільної праці методом ланцюгових підстановок.	2
8	Вимірювання обсягів виробництва та продуктивності - практичні підходи до вимірювання продуктивності на підприємствах.	2
9	Менеджмент продуктивності на мікрорівні - оцінювання рівня управління та підвищення його продуктивності.	2
10	Менеджмент продуктивності на макрорівні - державний бюджет як засіб регулювання економіки.	2
	<i>Всього</i>	14

7. Самостійна робота

Таблиця 5

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	2	3
1	Предмет, методи, зміст та завдання дисципліни «Менеджмент продуктивності». Поняття продуктивність та продуктивності праці - продуктивність на макро-, мезо- та мікрорівнях управління; - базові поняття, пов'язані з продуктивністю; - завдання менеджменту продуктивності як науки і навчальної дисципліни.	9
2	Стратегічні цілі суспільства і продуктивність. Ринкова система і продуктивність - екстенсивний та інтенсивний шляхи економічного зростання; - формування і задоволення попиту на робочу силу в умовах ринкової системи господарювання; - вплив державного регулювання на продуктивність праці.	9
3	Класифікація внутрішніх чинників продуктивності - інновації, організаційний менеджмент, економічна безпека підприємства як провідні інтеграційні чинники продуктивності; - матеріально-технічні, організаційно-економічні, соціально-технічні, галузеві та інші чинники - реструктуризація та санація підприємств.	9
4	Класифікація зовнішніх чинників продуктивності - структурні зміни в зайнятості та структурні зміни ВВП; - регулювальні та стимулювальні заходи урядової політики на макрорівні; - зовнішні чинники продуктивності; - національна безпека держави.	9
5	Характеристика основних видів витрат - економічні ресурси, що призводять до утворення відповідних витрат; - динаміка продуктивності та результативність виробництва; - місця витрат і центри відповідальності.	9
6	Взаємозв'язок витрат і продуктивності в короткостроковому і довгостроковому періодах - економічні витрати та зміни продуктивності в короткостроковому періоді; - короткостроковий і довгостроковий періоди діяльності підприємства; - позитивний та негативний вплив масштабів виробництва на рівень продуктивності.	9

1	2	3
7	Менеджмент продуктивності в короткостроковому і довгостроковому періодах. Фактори і резерви підвищення продуктивності праці - резерви підвищення продуктивності за умов нестабільної ринкової економіки; - рівень освіти як показник продуктивності праці; - обґрунтування підвищення продуктивності суспільної праці методом ланцюгових підстановок.	7
8	Вимірювання обсягів виробництва та продуктивності - система вимірювання продуктивності як пріоритичний напрям управлінської діяльності; - визначення рівня національної продуктивності; - практичні підходи до вимірювання продуктивності на підприємствах.	7
9	Менеджмент продуктивності на мікрорівні - менеджмент продуктивності матеріальних ресурсів; - управління продуктивністю інформаційних та виробничих технологій; - оцінювання та підвищення продуктивності фінансових інвестицій; - оцінювання рівня управління та підвищення його продуктивності.	6
10	Менеджмент продуктивності на макрорівні - інвестиційні структурні зміни в економіці країни; - основні напрямки формування високопродуктивного внутрішнього ринку споживчих товарів та послуг; - державний бюджет як засіб регулювання економіки; - забезпечення національної безпеки держави.	6
	<i>Всього</i>	80

8. Методи та засоби навчання.

У навчальному процесі застосовуються: лекції, в тому числі з використанням мультимедіапроектора та інших ТЗН; практичні заняття; самостійна робота.

Серед методик та форм навчання даного курсу слід визначити такі *методики викладання*: методика проблемного навчання та евристичне навчання; *форми навчання*: аналітичні та проблемні лекції та дискусії – головна мета проведення таких лекцій складається у розвитку у студентів логічного та самостійного осмислення матеріалу, який стосується сучасних процесів розвитку світової економіки; *методики навчання*: бізнес-симуляція.

Практична підготовка спрямована на формування навичок самостійного управління продуктивністю в умовах віртуального підприємства із застосуванням сучасних інформаційних систем управління бізнесом та інноваційних педагогічних технологій (тренінгів, бізнес-симуляцій тощо).

Мета проведення лекцій полягає в ознайомленні студентів з основними теоретико-методологічними питаннями управління продуктивністю.

Мета проведення практичних занять полягає у тому, щоб виробити у студентів практичні навички щодо обґрунтування управлінських рішень та отримання навиків управлінської діяльності.

Завдання практичних занять:

- засвоїти теорію та методичні підходи, сучасні технології обґрунтування управлінських рішень;
- навчитися реалізовувати управлінські рішення на практиці;
- освоїти технологію управлінської діяльності;
- засвоїти та закріпити теоретичні знання, отримані на лекціях.

9. Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік.

Залік проводиться у письмовій формі. Передбачає: термінологічний, три відкриті питання, задачу.

Питання на екзамен

1. Предмет та метод менеджменту продуктивності. Основні завдання дисципліни.
2. Зв'язок менеджменту продуктивності з іншими науками.
3. Поняття управління продуктивністю.
4. Планування, прогнозування, аналіз, контроль і підвищення продуктивності праці.
5. Поняття і визначення продуктивності і продуктивності праці.
6. Система факторів виробництва, яка визначає і забезпечує зростання продуктивності суспільної праці.
7. Економічна сутність підвищення продуктивності праці.
8. Продуктивність на макро-, мезо- та мікрорівнях управління.
9. Поняття чинників продуктивності.
10. Матеріально-технічні («тверді») чинники продуктивності.
11. Соціально-організаційні («м'які») чинники продуктивності.
12. Інтеграційні чинники продуктивності.
13. Модель мікрорівневих чинників продуктивності.
14. Мікрорівневі чинники продуктивності на рівні підприємств (організацій).
15. Менеджмент продуктивності в короткостроковому і довгостроковому періодах.
16. Аналіз факторів і резервів підвищення продуктивності.
17. Прогнозування продуктивності праці.
18. Аналіз, контроль і підвищення продуктивності праці.
19. Досвід зарубіжних країн в оцінюванні та управлінні продуктивністю праці.
20. Резерви підвищення продуктивності за умов нестабільної ринкової економіки.
21. Рівень освіти як показник продуктивності праці.
22. Вимірювання продуктивності з врахуванням якісних параметрів продукції.
23. Вимірювання продуктивності як шлях до оптимального управління економікою в її макро- і мікрорівневих ланках.
24. Загальний підхід до вимірювання продуктивності.
25. Система вимірювання продуктивності як пріоритетний напрям управлінської діяльності.
26. Практичні підходи до вимірювання продуктивності на підприємствах.
27. Особливості вимірювання продуктивності в різних секторах економіки.
28. Структурний підхід доктора Куросави до вимірювання продуктивності.
29. Підхід Лоулера до вимірювання продуктивності.
30. Підхід Гоулда до вимірювання продуктивності.
31. Метод «швидкої оцінки продуктивності».
32. Оцінювання економічних показників компанії: призначення, мета, зміст, складові.
33. Алгоритм аналізу тенденцій продуктивності.
34. Поняття потенціалу продуктивності.
35. Якісне оцінювання прибутковості (рентабельності) та продуктивності.
36. Управління продуктивністю матеріально-технічних чинників.
37. Управління продуктивністю соціально-організаційних чинників.
38. Управління продуктивністю інтеграційних чинників.
39. Менеджмент продуктивності основних фондів і виробничих потужностей.
40. Оцінювання та основні напрями підвищення продуктивності капітальних вкладень.

10. Методи та засоби діагностики успішності навчання.

В процесі вивчення дисципліни використовують такі методи оцінювання навчальної роботи студента: поточне тестування та опитування; письмовий залік.

11. Критерії оцінювання знань студентів.

Критерії оцінювання знань, умінь і навичок студентів з навчальної дисципліни при підсумковому контролі необхідно розробляти, виходячи з таких загальних рекомендацій, за якими виставляти оцінки:

- «відмінно» – якщо студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь і навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, уміння приймати необхідні рішення в нестандартних ситуаціях, вільне володіння науковими термінами, високу комунікативну культуру;

- «добре» – якщо студент виявляє дещо обмежені знання навчального матеріалу, допускає окремі несуттєві помилки та неточності;

- «задовільно» – якщо студент засвоїв основний навчальний матеріал, володіє необхідними вміннями та навичками для вирішення стандартних завдань, проте, при цьому допускає неточності, не виявляє самостійності суджень, демонструє недоліки комунікативної культури;

- «незадовільно» – якщо студент не володіє необхідними знаннями, вміннями, навичками, науковими термінами, демонструє низький рівень комунікативної культури.

12. Методичне забезпечення

1. Черчик Л. М. Менеджмент продуктивності : Конспект лекцій для студентів спеціальності 8.03060104 «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» денної форми навчання / Л. М. Черчик. – Луцьк : СЛУ імені Лесі Українки, 2012. – 122 с.

2. Черчик Л. М. Менеджмент продуктивності : Методичні вказівки до виконання самостійної роботи для студентів спеціальності 8.03060104 «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» денної форми навчання. / Л. М. Черчик. – Луцьк : СЛУ імені Лесі Українки, 2012. – 40 с.

3. Черчик Л. М. Менеджмент продуктивності : Методичні вказівки для практичних занять для студентів спеціальності 8.03060104 «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» денної форми навчання. / Л. М. Черчик. – Луцьк : СЛУ імені Лесі Українки, 2012. – 30 с.

4. Черчик Л. М. Менеджмент продуктивності : Методичні вказівки до виконання індивідуальної науково-дослідної роботи для студентів спеціальності 8.03060104 «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» денної форми навчання. / Л. М. Черчик. – Луцьк : СЛУ імені Лесі Українки, 2012. – 24 с.

13. Список джерел

1. Калина А. В. Менеджмент продуктивності : Навч. посіб. / А. В. Калина, С. П. Калініна, Л. П. Лук'яненко. – К. : МАУП, 2005. – 124 с.

2. Менеджмент продуктивності : Навч. посіб. / Укл. А. О. Ласкавий. – К. : КНЕУ, 2004. – 224 с.

3. Єременко В. О. Підвищення продуктивності: теорія, світовий досвід, шлях України / В. О. Єременко. – Краматорськ : Видавництво Центру продуктивності Міністерства праці та соціальної політики України, 2000. – 187 с.

4. Шермергон А. Менеджмент продуктивності / А. Шермергон, К. Кардансо, О. Сміт. – К : В-во «Світ», 2008. – 265 с.

5. Гуменюк В. Я. Менеджмент продуктивності : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. // В. Я. Гуменюк, І. А. Рощик. – Рівне : НУВГП. – 2010. 203 с.

6. Жилін О. І. Менеджмент продуктивності : конспект лекцій // О. І. Жилін. –Харків : ХНЕУ. – 2015. – 131 с.

7. Сергійчук С. І. Управління продуктивністю праці на машинобудівних підприємствах : монографія // С. І. Сергійчук, П. М. Карась.– Миколаїв : Вид-во НУК. – 2011. – 144 с.

РЕЦЕНЗІЯ

на робочу навчальну програму з дисципліни
“**Менеджмент продуктивності**”
для студентів спеціальності 8.03060104
“**Менеджмент ЗЕД**”
ОКР – магістр денної форми навчання

Укладач: д.е.н., професор Черчик Л.М.

Рецензент: _____

Обсяг робочої навчальної програми дисципліни:

- кількість сторінок – 14;
- кількість питань, які виносяться на залік – 40;
- кількість літературних джерел – 4.

ЗМІСТ РЕЦЕНЗІЇ:

Оцінка відповідності програми методичним вимогам:

- а) наявність сформульованих знань і вмінь студентів: сформульовані чітко.
- б) формування мети і завдань дисципліни: надати студентам ґрунтовних знань у галузі управління продуктивністю та практичних навичок з аналізу рівня продуктивності та управління економічними ресурсами на всіх рівнях економіки з погляду максимізації результатів і мінімізації сукупних витрат в процесі виробництва продукції і надання послуг.
- в) структура і зміст тематичного курсу: відповідають встановленим вимогам.
- г) форми контролю та літературні джерела: специфіка викладання дисципліни полягає у використанні трьох видів контролю: поточного, модульного (дві модульні контрольні роботи) і підсумкового. Форма підсумкового контролю – залік. У програмі наведено список літературних джерел, що включає підручники, навчальні посібники, монографії, періодичні видання, конспекти лекцій, методичні розробки.
- д) формування питань для контрольного опитування, тематика рефератів та завдань для самостійної роботи студентів: питання для контрольного опитування та завдання для самостійної роботи студентів сформовані чітко і лаконічно.
- е) пропонуване унаочнення: передбачено.
- ж) програмне забезпечення навчальної дисципліни: вивчення курсу вимагає програмного забезпечення.

Позитивні сторони робочої навчальної програми: забезпеченість літературними джерелами, що передбачено програмою, структурованим конспектом лекцій, методичними вказівками до практичних занять та самостійної роботи, переліком демонстраційних навчально-методичних матеріалів з даної дисципліни.

Негативні особливості роботи, інші зауваження не виявлено.

Оцінка робочої навчальної програми дисципліни в цілому: загалом робоча навчальна програма розроблена на високому науково-методичному рівні і відповідає встановленим вимогам.

“ ___ ” _____ 20___ р.

Рецензент _____

РЕЦЕНЗІЯ

**на робочу навчальну програму з дисципліни
«Менеджмент продуктивності» для студентів галузі знань 0306 «Менеджмент та
адміністрування» спеціальності 8.03060104 «Менеджмент зовнішньоекономічної
діяльності»**

Укладач д.е.н., професор Черчик Л.М.

Обсяг робочої навчальної програми:

- кількість сторінок – 14,
- кількість питань на залік – 40,
- кількість літературних джерел – 4.

Робоча навчальна програма дисципліни розроблена на основі типової навчальної програми дисципліни.

У програмі сформульовані вимоги до знань та вмінь студентів, які відповідають професійному спрямуванню підготовки магістрів економічного напрямку. Формування мети та завдань дисципліни чітке. Завдання вивчення курсу спрямовані на оволодіння сучасними методами та прийомами управління продуктивністю підприємств.

Структура та зміст тематичного курсу дозволяють комплексно підійти до вивчення дисципліни. У роботі передбачений порядок застосування поточної, модульної та підсумкової форм контролю знань студентів.

Запропоновані літературні джерела, на яких базується тематика курсу, є достатніми для вивчення курсу студентами. Формування питань для контрольного опитування та завдань для самостійної роботи студентів відповідають розробленому теоретичному та практичному плану вивчення дисципліни. Серед позитивних сторін робочої програми можна виділити вдало підібрану тематику курсу, що дозволяє комплексно підійти до вивчення дисципліни.

Негативних особливостей програми не виявлено.

Загалом робоча навчальна програма дисципліни «Менеджмент продуктивності» для студентів галузі знань 0306 «Менеджмент та адміністрування» спеціальності 8.03060104 «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» відповідає вимогам та може бути застосована при вивченні курсу.

*Декан Інституту економіки та менеджменту,
д.е.н., професор*

Ліпич Л.Г.